

Joyce

Har man levet i et hus med forstoppelse bliver afføring let en besættelse.

Min mors fordøjelse terroriserede omgivelserne. Idealet var at skide om morgenen straks efter at morgenmaden, yoghurt med All Bran, formodedes at have sat fart på peristaltikken, se bare på de indfødte, Joyce, de spiser deres majsgrød og sætter sig bag en busk. Hvilke indfødte min mor, der aldrig havde været uden for statsgrænsen, hentydede til, var det ingen der vidste, men tro af enhver art sætter vi ikke spørgsmålstegn ved i min katolske familie, i hvert fald ikke når mor er i farvandet.

Angsten for tarmkræft var det allestedsnærværende kontrapunkt. Tidligt lærte jeg at spejde efter tegn, og her taler vi ikke om regelrette kummestøj. En minimal blodplet på lokumspapiret er i princippet nok.

Amerikanske toiletter med deres lille fiskedam, hvor de svømmende (sunde) og synkende (suspekter) lorte ligger til beskuelse, er velegnede til at skabe og vedligeholde paranoia.

På mit første feltarbejde medbragte jeg en halv kuffert med pulver, piller og ekstra toiletruller. Men når man faktisk forretter sin nødtørft bag mors mytologiske busk, er man af gode grunde for optaget af at spejde efter mulige giftslanger og skorpioner til at kaste mere end et overfladisk blik på sine affaldsprodukter.

Nu ligger min seneste rejse allerede et par år tilbage i tiden, og basens toiletter er som forventet af den amerikanske type, så også i den henseende er jeg tilbage hvor jeg startede.

Her til morgen ploppede kun en enkelt tør knold fra min hårdt prøvede lukkemuskel ned i det ventende vand. Jeg er i ottende måned, og basens læge klapper mig på knæet under det lagen der skal skåne enten hans eller min blufærdighed, mens jeg ligger med benene i lejets bøjler og koncentrerer mig om ikke at slippe en vind i ansigtet på ham.

Det er fuldstændig normalt for gravide kvinder at have den slags problemer, siger han og smiler sit forekommende lægesmil.

Det er ikke forstoppelsen der er mit problem. Mit problem er at jeg ikke vil være gravid.

Jeg vil ikke vralte rundt i noget der ligner et firemandstelt. Jeg vil støvle af sted på snoede bjergstier i fuld feltmæssig udrustning. Jeg vil skide bag en busk, slukke tørsten med lunkent vand fra en feltflaske og tilbringe nætterne under myggenet.

Myggenet kunne man i og for sig godt have brug for i dette land, men myg er min mindste bekymring her til formiddag, hvor jeg står og prutter så diskret jeg kan ved et af Reykjaviks gadekryds.

Mit gasudslip lugter lige så ilde som de svovldampe der siver op fra jorden hvor man mindst venter det i dette land. Jeg håber de omkringstående tror det er et naturfænomen, mens jeg venter på at trafikken skal stilne af.

Stanken fra mit indre er blot ét af symptomerne på mit forfald. Min hjerne er et mosehul, hvorfra kun sumpgas undslipper. Beske udfald mod alle og ingen, og specielt mod stakkels Bill, der kun har gjort det man kunne forvente af en mand i hans situation. Nemlig giftet sig med mig, da morgenkvalmen og de udeblevne menstruationer ikke længere kunne bortforklares.

Jeg er femogtyve og fanget i en fatal fælde. Hvis ikke det var sådan en katastrofe, kunne jeg have nydt allitterationen.

Bill, spændstig og toptrænet og forfærdende enkeltsporet, har drømt om mig, siden vi var kærester i high school. Det er ikke udelukket at han har haft erektion, siden jeg fjernede højrehånden fra hans organ sekundet før han ville have fået udløsning på bagsædet af min fars Pontiac.

Kærester er, som min basisgruppe for længst har fastslået, et nødvendigt, mentalhygiejnisk onde, udelukkende egnet til at aflade de spændinger der forhindrer en i at koncentrere sig om det væsentlige. I mit tilfælde mit fag, som jeg elsker med frenetisk lidenskab. Sprog er min livsluft, lingvistisk antropologi selve meningen med min eksistens.

Så da Bill dukkede op til min søsters bryllup, hvor jeg var en overmoden brudepige, tog jeg det som ren afslapning.

Marge brusede frem i taft og tyl lænet til fars arm, og der stod jeg i mauve musselin med matchende margueritbuket og tankerne kredsende om min doktorgrad, der på det tidspunkt blot var et spørgsmål om tid og flid. Og der stod han.

Mr. Middle America i nypresset gallauniform, glatnakket, glathudet, duftende af velpudsede sko, af mentol og nyrenset gabardine.

En gammel kæreste. Hvad er tryggere end en velkendt favn, nem at forlade til fordel for nye eventyr.

Hvis ikke lige.

Fælden er smækket. Stæren er i kassen, brødet i ovnen, og en illegal abort er ikke noget alternativ. Selv om jeg måske kunne rejse pengene, har søndagsskolen trods alt haft sin effekt, og Helvedes straffedom forekommer mig endnu mindre tillokkende end pæne, kedsommelige Bill. Derimod er der ingen grund til at involvere familien i endnu et bryllup.

En fredsdommer forvandler på to et halvt minut Joyce Deirdre Dunne, M.A., til mrs. William D. Turnbull.

På mit kyske teenageværelse brækker jeg mig så lydløst som muligt i en plasticpose, når jeg ikke pakker det nødvendigeste, ikke mindst min rejseskrivemaskine, og lægger planer for en artikel om islandsk sprogpolitik, der skal sikre min mentale overlevelse til barnet er født.

Hvad jeg endnu ikke ved, er at enhver ambition der overstiger at slæbe mig ud af sengen om morgenen, synker boblende og uopretteligt til bunds i moderskabets mentale mannagrød.

Når en enkel graviditet i den grad kan lamme min intellektuelle kapacitet, hvordan bliver det så ikke når den resulterer i et barn med uimodsigelige krav om at blive ammet, badet, vugget, visset og trøstet, puslet og snydt næse på?

Resultatet af min rudimentære tankevirkksomhed omkring fremtiden kan staves med fem bogstaver: Angst. Skræk. Panik.

Trafikken bruser omkring mig, så meget som trafik nu bruser i denne udørk. Det meste af den består af aflagte øser som basens

hjemvendende personale har solgt med god fortjeneste. Halefiner og lilla lak dominerer. Der køres hårdt og vikingeagtigt på de grusede gader.

En bus hoster op ad den let skrånende gade. Camoufleret af larmen slipper jeg endnu en fis og flytter min ikke ubetydelige vægt til det andet ben.

Jeg står i et gadekryds i noget der vistnok er Reykjavik. Lige efter min ankomst, før min figur antog sit aktuelle flodhesteformat og hjernesvindet satte ind, vidste jeg hvad byens navn betød. Jeg anskaffede et leksikon og gjorde mig fortrolig med substantivernes bøjningsformer og talte i telefon med det nationale sproginstitut.

Nu er jeg ikke længere sikker på at gader har navne eller substantiver bøjningsformer. Min horisont slutter ved det modsatte fortov, hvor en rød ballon duver i blæsten.

En rød ballon. Ikke en flot heliumfyldt sag, som undsluppet ville søge til himmels. En ballon som en eller anden udmattet mor har brugt den sidste luft i sine udmattede lunger til at puste op. Måske kommer den ligefrem ude fra min egen base. En ægte amerikansk ballon, som et vindpust nu fører ud over gaden.

En lille purk er allerede på vej ud over kantstenen. Hans skrækslagne øjne er stift rettet mod ballonen. Hans ballon, går jeg ud fra. Den vildest attråede ballon i Reykjaviks historie efter knægtens hyl at dømme, da hans mors faste greb i trøjærmet hindrer ham i at kaste sig ud foran bussen.

To kraftige vindstød slynger ballonen over på min side, men min kropsform forhindrer mig i at kaste mig efter den og den fortsætter. Hen over græsset i det lille anlæg, over den næste gade, ned over skråningerne mod den sortblå Atlant.

Drengen hulker. Moderen rusker. Drengen stamper. Moderen rusker endnu mere.

Bussen er bremset op med en hvinende lyd. Forsiden af drengens bukser har fået en hastigt voksende mørk skjold. En tynd gul stråle finder vej fra hans korte bukseben og forvandles til en pyt på fortovets sprukne asfalt.

Bussen hoster i gang igen, og da den er passeret, er de væk.

Formentlig forsvundet ned på det offentlige kældertoilet hvor jeg selv af og til har lettet på trykket.

De er væk, men jeg har set nok.

Båret af den vilje der har ladet mig gennemføre mit studium på rekordtid, summa cum laude, phi beta kappa, båret af usynlige vinger og uden at se til siderne tilbagelægger jeg de miles der skiller mig fra det man kunne kalde friheden.

I stedet for at dreje af mod basen svinger jeg ned mod den civile lufthavn, og skønt morgennyhederne hamrede og boltede det fast, havde jeg glemt at dagen i dag er Bobby-dag. Mr. Fischer, skakfænomenet, har langt om længe besluttet sig for at opføre sig anstændigt og indfinde sig. På den anden side af kloden bomber vores drenge kommunisterne tilbage til stenalderen. På denne side koncentrerer vi os om at klø dem i skak.

Et større opløb er under udvikling, men min maves omfang skaffer mig fri passage. Ingen har mod på at være i nærheden når vandet går, og jeg kan uhindret studere Bobbys væsellignende fremtoning, der smutter i sikkerhed i en lav, europæisk bil, på vej mod arenaen for at forsvare den såkaldte civilisation mod barbarerne.

De har taget røven på os, Bobby. Jeg melder mig ud nu, hvad med dig?

Da jeg omsider står inde i lufthavsbygningen kommer jeg i tanker om en komplikation. Jeg har ingen penge til flybilletten.

I Colorado er det midt om natten. Det forhindrer imidlertid ikke min far i at tage et collect call.

– Du fik telegrammet?

Hvilket telegram? Noget i fars stemme, noget sprødt jeg ikke genkender får mig til at holde vejret.

– De beholder hende indtil videre.

De beholder hende. Hvem? Marge? Mor? Familiens bedstemødre er for længst gået heden, kun den allernærmeste familie er tilbage.

– Marge er på vej, snøfter far. – Der er ingen der kan sige hvor lang tid.

Radioforsinkelsen på den transatlantiske linje får hans stemme

til at lyde syntetisk, som en robot i en film.

Marge er på vej. Det må altså være mor. Er hun kommet til skade? Det lyder ikke sådan. Det lyder som noget snigende, uberegneligt.

Mange tusind miles borte pudser min far næse.

Da jeg tre timer senere sidder på det først afgående fly, ved jeg hvad der er at vide på dette stadium.

Det er slut med at studere lort og toiletpapir, slut med at bekymre sig.

Det sneget sig ind under radaren, mens hun var uopmærksom et øjeblik, mens hun slugte endnu en pille eller endnu en slurk af en eller anden specialmikstur.

Nu er det den ægte vare. Kræft i endetarmen, og åbenbart fremskreden. En palliativ operation er planlagt til i overmorgen. En kunstig tarmåbning der gør det muligt at holde øje med hvert lille plop i posen.

Måske skulle hun have haft sådan en for længe siden, måske kunne det have gjort hendes liv lykkeligere.

Nu bliver det bare kort.

Vladimira

Bilen er allerede forsinket. Vladimira står på fortovet ved siden af ham hun ikke kan lide, og venter.

Endnu et møde i den hvide bygning bag dem er overstået. At det var resultatløst har ikke med hende at gøre. Vladimira behersker kunsten at gengive ordene betydningsmæssigt præcist og med en følelse der er eksakt kongruent med afsenderens, hverken mere eller mindre.

Vladimiras tolkninger er kloner, uden noget bidrag fra Vladimiras egen personlighed. Tænker hun selvstændige tanker, holder hun dem tæt ind til kroppen. Det er mest effektivt, og også sikkert sådan.

Manden det hele drejer sig om, ligger endnu i sin seng på hotellet. Skønt alt bliver gjort for at beskytte ham, kan det ikke undgås at han kommer i kontakt med fremmede mikrober i det fremmede land. Nu er han midlertidigt bukket under for en luftvejsinfektion.

Mesteren må afstå fra sin daglige tenniskamp og kurere sin snue bag hotellets tykke mur, hvor han forventes at bruge tiden på at gennemgå udfordrerens tidligere kampe, træk for træk.

Men manden der snøvler i sin hotelseng med en kande te inden for rækkevidde, manden med det kraftige hår og de bedrøvede øjne, har større problemer end en banal forkølelse. Vladimiras værelse ligger lige under hans suite. Om natten kan hun høre hans skridt. Frem og tilbage, frem og tilbage. Hun kan også høre ham stønne.

Det drejer sig formodentlig om gladiatorens lampefeber før porten til arenaen hejses og løverne slippes løs.

Måske er der også andet.

Manden hun ikke kan lide, stamper utålmodigt i fortovet. Hans øjne er halvt lukkede under de tykke briller. Overlæben er konstant krænget tilbage over de mørkegule fortænder i noget der

ikke er et smil, men trods alt ikke kan kaldes en grimasse. Og han lugter.

Det er først her i landet at Vladimira mærker hvordan de lugter. Hun lugter. Verdensmesteren og hans håndplukkede følge lugter.

Af halvt forbrændt brunkul. Af kål. Af hård håndsæbe. Af krop. Af fødder.

I dette land gælder andre lugte. Det der ikke lugter af fisk, lugter af parfume. Sæben på hotelværelset er lyserød. Den skummer og dufter.

Nu stamper han igen, utålmodigt.

Vladimira er tålmodig. Bilen kommer når den kommer. Venter man på sin chance kommer den. Før eller senere, det er en naturolov. Det er op til en selv at tage den.

Se bare på hende selv.

Vladimira tror ikke på mirakler. Men faktisk står hun i dette øjeblik som ved et mirakel på et fortov i hovedstaden i sine forældres fædreland.

Ambassadens tolk, gransket og godkendt af KGB, rammes af meningitis, og mod sygdomme på det niveau er selv det sovjetiske menneske hjælpeløst.

I øjeblikkets panik falder nogens øjne på hende, og her er hun nu. Fløjet ind i hast og for længst i gang med arbejdet. Et uundværligt tandhjul i maskineriet omkring århundredets skakmøde. Det der skal levere det endegyldige bevis for at det system Vladimiras forældre troede på, som hendes overlevende mor stadig tror på, og som Vladimira tjener uden at stille for mange spørgsmål, vil sejre til sidst.

Formiddagstrafikken er i gang. Brede biler med forkromede lister både her og der gasser op og forsvinder i retning mod søen i byens midte. Hvidblonde kvinder med barnevogne, i hvilke hvidblonde børn misser med øjnene mod solglimtene, standser op og fører samtaler. Mændene i bilerne har travlt. Kvinderne ser ud som om de har tid nok.

Vladimira forstår næsten altid hvad de siger, sjældnere hvad de mener. Et sprog skal dække over noget man kender, hvis det

skal være andet end ord. De blonde kvinder diskuterer vaskemaskiner. De bruger ord som sæbespåner.

Vladimira kan oversætte ordene, det er ikke det. Men den virkelighed de dækker over, er en anden end hendes. Hvilket gør det hele mere kompliceret eller enklere, alt efter ens temperament.

Stillet over for valget vælger Vladimira til enhver tid enkelheden.

En gravid kvinde vugger sin store mave i stilling på det modsatte fortov og gør små udfald mod den trafikerede gade. Sætter en prøvende fod på kantstenen og trækker den hastigt tilbage igen.

Et stykke overtøj, en slags frakke eller kappe, Vladimira leder et øjeblik efter det nøjagtige udtryk og vælger frakken, dækker hendes omfangsrige figur.

Ødsle mængder af et nopret stof er brugt på fremstillingen af den frakke. Stormønstret stof i lilla og gult der ville passe bedre til Vladimiras sorte hår.

Vladimira samler håret i en stram knude oven på sit runde hoved hver morgen. Opsat hår skal ikke vaskes så ofte som løst-hængende hvilket sparer både tid og sæbe.

Kvinden derovre er højere end Vladimira, faktisk unormalt høj af en kvinde at være, og, det ser Vladimira selv på afstand, provokerende sund og velplejet. Ansigtet under den rødblonde manke er fintformet og burde sidde på en anden og slankere krop. Hun er vel en halv snes år yngre end Vladimira, der netop er fyldt fireogtredive.

Vladimira er undfanget en vinternat. Natten før den morgen hvor de hentede hendes far. Det siger hendes mor i hvert fald.

Vladimira føler en blufærdig glæde over at hendes mor fik en sidste kærlighedsnat før skumringen lukkede sig om hende og det barn der fik navn efter revolutionens egentlige opfinder.

I moderens faste repertoire indgår historien om Vladimiras navn.

– Fik vi et barn, skulle det bære Lenins navn. Her plejer moderen at holde en kunstpause. – Til ære for revolutionen.

Født med smerte, andet kom ikke på tale, mens hendes far befandt sig uden for rækkevidde. Måske var han allerede død.

Vladimiras far var spion. En folkefjende. Selv hendes mor troede det, tror det stadig. Hvorfor skulle man ellers arrestere ham?

Men folkefjenden var trods alt hendes mand og Vladimiras far, og sin mand bringer man mad. Så meget, man kan skrabe sammen. Og cigaretter. Også dem man godt kunne have røget selv.

Det kan ske at fangevogterne spiste maden og røg cigaretterne, det vil moderen ikke udelukke. Men de var revolutionens tjenere. Arbejdede hårdt for en lav løn. Den stump pølse og det par cigaretter kunne man godt unde dem.

Ham Vladimira ikke kan lide, tager altid de største stykker kød, dem med mindst fedt og brusk. En gaffel i og vupti, lunsen ligger på hans tallerken. Han levner også. Tager mere end han kan spise og levner. Lige nu graver han i frakkelommen efter de karameller han uafbrudt gumler på og aldrig byder af.

Han er en revolutionens tjener, skakkommissæren. At Vladimira ikke kan lide ham, giver hende dårlig samvittighed.

Loyalitet, Vladimira. Hendes mors stemme genlyder i ørerne, mens hun skutter sig i den pludselige blæst. Selv om det er midt om sommeren, er det hundekoldt. Reykjavik har ikke noget vejr, sagde hendes mor. Nu ved Vladimira hvad hun mente.

Loyalitet mod en større sag end en selv. Det var den der fik hendes far og mor til at forlade deres land for at være med til at bygge den faktiske socialisme.

Moderens historier er hendes barndoms eventyr. Lige så lidt forankret i en genkendelig virkelighed som proletariatets diktatur og alle menneskers lige rettigheder. Fra hende fik Vladimira begge sine sprog. Islandsk for de enkle ting. Russisk for de vigtige. Solidaritet, pligt, kollektiv.

Universitetet lærte hende at håndtere sprogene med kirurgisk præcision. Med tiden har hun lært at adskille ord og faktiske forhold.

Ham hun ikke kan lide, siger noget, men ordene drukner i lyden fra en bus der hostende svinger rundt om hjørnet ved foden af den lille bakke.

Et hyl fra en lille dreng der står ved siden af Vladimira, overdøver bussens hosten. En ballon har revet sig løs fra hans lille næve

og er på vej ud over gaden. En kvinde griber drengens arm. Hans mor går Vladimira ud fra.

Ballonen er rød som de emblemer, hammer og segl og solens stråler, der pryder delegationens frakkeopslag. Rød som den røde stjerne, som et pionertørklæde. Hendes pionertørklæde.

Et barn der ikke kan beherske sig, er et grimt syn. Moderen giver ham heldigvis en velfortjent rusketur. I hendes sted kunne Vladimira have fundet på at stikke ham en lussing, bare som en markering.

Ved uartikulerede følelsesudbrud går grænsen for Vladimiras tålmodighed.

Måske var det følelserne der løb af med hendes far. Måske var det det der fik de styrende til at miste tilliden til ham. Eller bare gjorde ham synlig i en tid hvor usynlighed var livsnødvendig. Nogle af moderens historier kunne tyde på det.

Ballonen blæser ned mod havet. Drengen burde have passet bedre på den. Han har sig selv at takke. En ballon får man ikke hver dag.

I bussens kølvand dukker ambassadens store bil op. Chaufføren er en mut mand med en vorte i nakken som Vladimira har haft rig lejlighed til at studere under turene fra hotellet til diverse officielle kontorer.

Det klør i Vladimiras svælg. Måske er hun også ved at blive for-kølet. Uanset hvad regner hun med at arbejde til langt ud på aftenen med de forhåbentlig afsluttende drøftelser med skakunionens formand. En munter mand der vil alle så vel, men som blot er en brik i et spil der ligger uden for hans skoling og fatteevne.

Klokken har passeret midnat da Vladimira endelig låser sig ind på sit værelse. Stuepigen har fjernet sengetæppet, og sengen ser indbydende ud med de stivede, rene lagener, dynen og puden der svulmer af dun.

En bakke med te i en termoflaske står på det lille skrivebord med en serviet over. Det mørke, søde brød som Vladimira nyder, smør og røget lakseørred i skiver i stedet for det aftensmåltid hun aldrig nåede.

Skridtene over hendes hoved holder hende vågen længe efter

at hun har tygget af munden og er krøbet ned i sengens bløde varme. Tunge fødder på et gulv der knager let for hvert skridt. Der pudses også næse med jævne mellemrum. Og stønnes.

Åh, åh, åh.

Et menneske lider deroppe. En højlydt lidelse der holder hende vågen. Presset på manden med de bedrøvede øjne er stort. Men lidelse kan som alt andet beherskes.

Under alle omstændigheder er der intet hun kan gøre for at dulme den.

Til sidst må hun være døset hen, for hun er midt i en diffus drøm da en dump lyd får hende til at sætte sig op og tænde lyset.

Noget er gået i gulvet ovenpå. Et møbel? En menneskekrop?

Der er helt stille nu. Vladimira kan høre sit hjerte slå. Det svider i maven. De uregelmæssige måltider hendes stilling medfører, har deres pris. Normalt kan hun sove fra sin halsbrand. Nu ligger hun vågen og lytter, meget mod sin vilje.

En ny lyd. Det dunker tungt mod loftet i hendes værelse. Dunk. Dunk. Og nu kommer en stønnen. Højere end før.

Ååh. Åååh.

Det er umuligt at sove under de omstændigheder.

Vladimira krænger skjorteblusen på, og den plisserede nederdel. Stikker de nøgne fødder i skoene der har klemt hende hele dagen, men det er de pæneste hun har.

På vej op ad trappen overvejer hun om det er acceptabelt at bede et menneske om at lide lidt mindre.

Da hun står foran døren og har løftet hånden for at banke på, slår det hende at manden derinde kan være kommet til skade.

Ham hun ikke kan lide, har værelse et par døre længere nede ad gangen. Den korrekte adfærd i situationen ville utvivlsomt være at banke på og bede ham overtage problemet, men hvordan hun skal formulere hvad det består i, ved hun ikke.

I stedet lægger hun øret mod døren. Ingenting høres derindefra.

Vladimira står et øjeblik og lytter til den overraskende stilhed. I bedste fald er han faldet i søvn derinde. I værste? Stilheden er ildevarslende.

Hendes højre hånd løfter sig, helt af sig selv. Langfingerknoen slår to gange mod den brune flade, to diskrete bank.

En lyd. Nogen rører sig på den anden side af døren. En krybende lyd der lyder som knæ mod gulvtæppe. Så bliver der atter stille.

Døren er ikke låst og kan skubbes halvvejs op. Noget forhindrer at man kan åbne den helt. En mands krop.

Den stabler sig på benene nu. Det velkendte ansigt kommer til syne i døråbningen, det kraftige, rødbrune hår, de grønne, bedrøvede øjne.

Så står hun pludselig midt på gulvet. To hænder har taget et fast greb om hendes overarme, og hun bliver rusket som dren-gen blev rusket tidligere på dagen, men hun har ingenting gjort, ingenting povet. Det er ikke hende der har været på nippet til at kaste sig ud foran en bus efter en rød ballon.

Hun har passet sit arbejde hele dagen, oversat ord til andre ord, nu er hun træt, hun vil sove. Det er det hun er kommet for at sige.

Hun kan ikke få et ord frem.

– Sæt dig, siger manden.

Værelsets stole, empire med indlægninger, er skjult under en blanding af tøjstykker og sammenkrøllet papir. En tennisketsjer læner sig op ad den voluminøse sofa. På en spinkel skrivebordsstol står et skakbræt med brikkerne i udgangsposition.

Lugten af cigaretskod er overvældende.

Gennem døren til soveværelset ser hun at den brede dobbeltseng er redt, sengetæppet trukket stramt.

– Kom her.

En finger peger anklagende på hendes næse. Løftes så den peger mod loftet. Hun følger den med blikket.

Nu vender den mod gulvet. Vladimira stirrer på gulvtæppets mønster. Mørkeblå blomster på rød bund. Tæppet ser persisk ud.

Det er et persisk tæppe, siger en stemme inde i hendes hoved. Stemmen taler islandsk.

En hånd griber hårdt om hendes hage. Hun er tvunget til at se

på ham hvis ikke hun vil lukke øjnene. Hånden presser hendes hoved fra side til side, hårdere og hårdere, hurtigere og hurtigere.

Ingen har nogen sinde behandlet hende sådan. Hendes mor har aldrig løftet en hånd mod hende. Ingen lærer har haft grund til at straffe hende.

Endelig slipper han taget.

– Hvad tænker du?

Han lyder utålmodig, men stemmen er foruroligende normal. Er han gal? Genier kan være det. Og ham her er uomtvisteligt et geni.

– Tænker?

– Hvad tænker du, når jeg rusker dig? Hvad tænker du?

– Det ved jeg ikke.

Tænker hun?

– Sæt dig. Han nikker mod en af stolene, med den ene hånd fejer han en stak papirer ned på gulvet. Vladimiras ben giver efter, og hun sætter sig, hun tør ikke andet.

– Rejs dig op.

Hun tøver. Hvis dette udvikler sig, må hun tilkalde hjælp. Hun håber hendes stemme trænger igennem til omverdenen hvis det bliver nødvendigt.

Men hvordan skal hun forklare hvorfor hun befinder sig i hans suite midt om natten.

– Rejs dig, siger jeg.

Kaotiske signaler når hende fra forskellige legemsdele. Bag øjnene har noget varmt samlet sig.

– Rejs dig så.

Kroppen lystrer, men heller ikke mere. Hun kommer på benene.

– Gå over til væggen. Kom tilbage. Gå over til væggen. Kom tilbage. Hurtigere. Kom nu. Over til væggen. Tilbage. Over til væggen. Tilbage.

Hun gør det. Frem og tilbage, til hun hiver efter vejret.

– Hvad tænker du? Hvad tænker du? Hvad tænker du?

Hans hånd stopper hende. Fingrene borer sig ind i hendes skul-

der. Hans mund er tæt ved hendes øre. Nu råber han.

– Hvad tænker du?

– Ingenting.

– Ingenting?

– Ingenting, siger jeg jo. – Ingenting.

Hun hører sig selv råbe. Det er overraskende.

Endnu mere overraskende er det at hun taler islandsk.

Det forvirrer ham så meget at han slipper taget et sekund. Et øjeblik efter sidder hendes skulder i skruestikken igen.

– Selvfølgelig tænker du ingenting. Hvem kan tænke med en pistol for panden? Du kan ikke. Jeg kan ikke. Du kan græde, du kan pisse i bukserne, men du kan ikke tænke.

Drengen med ballonen kunne ikke holde på vandet. Billedet af en lille sø på fortovet er der pludselig. Hun vidste ikke engang hun havde registreret den. Hendes egen blære presser svagt under nederdelens plisseer.

Hans øjne er uforanderligt bedrøvede. Der er ingen vrede i dem. Måske kan hun overtale ham til at lade hende gå.

– Kan vi ikke sætte os ned?

Det virker. Han peger gennem døren, på fodenden af sengen.

– Der.

Så langsomt hun tør, går hun ind i soveværelset med ham i hælene og lader sig synke ned på den yderste sengekant.

Selv sætter han sig på gulvet.

Der sidder de. Minutterne går. I Vladimiras hoved kværner ordene. Islandske og russiske mellem hinanden. Hvis hun er nødt til at sige noget, må hun vælge dem der får ham til at lade hende slippe.

Det er ham der bryder tavsheden.

– Det er min funktion. At bruge min hjerne. Ordene kommer fra ham i hug. – At forestille mig trækket før jeg flytter brikken. Jeg giver mig god tid. Eller også er jeg hurtig. Somme tider er det bedst at være hurtig. Et overraskelsesangreb. Det gælder om at træffe de korrekte valg. Hvert enkelt træk skal være korrekt. Det skal være smukt. Det tænker jeg på. Hver gang. Korrekt og smukt. I forgårs sagde de vi skulle rejse hjem. Udråbe mig til sejrherre

uden kamp. Men jeg vender ikke en modstander ryggen. Hvordan han end opfører sig. Han er en modstander. Jeg har lovet at spille. Jeg spiller.

Ordene er ikke henvendt til hende, men til et sted på væggen bag hende.

Inde i Vladimiras hoved forvandles de til islandske ord, korrekte ord, ét ad gangen. På den måde giver de ingen mening. Hun behøver ikke tage stilling til dem.

– Hvis jeg ikke kan tænke, findes jeg ikke.

Hvis hun lader som om hun er på arbejde, behøver hun ikke reagere. Hun kan lade ham tale færdig, og så kan hun gå, og der er ingen skade sket. I morgen vil hun atter være tolken, en funktion blandt andre. I morgen vil han på ny være mesteren. Alt kan fortsætte som før.

Intet er farligt længere. Hun har fundet sin beskyttelse.

Varmen bag øjnene er væk. Knæene føles normale.

Han tier. Vladimira skæver til sit ur. Ét minut går. To. Hun sætter de høje hæle i gulvet, løfter prøvende enden fra sengen. Måske kan hun smutte forbi ham og nå døren, før han får rejst sig.

– Du bliver siddende.

– Kan vi ikke stoppe her. Dagen har været anstrengende. Man har brug for søvn.

Han skal ikke have lov til at tyrannisere hende. Hun nægter at give ham lov. Hun er sovjetborger, ligesom han. Hun har sine rettigheder.

– Søvn kan man altid få. Værdighed. Jeg taler om værdighed. Professionel ære.

Vladimiras hjerne løber løbsk i forsøget på at oversætte ordene, at gøre dem ufarlige. Men han bliver ved.

– Hvis han er den bedste, er han den bedste. Hvem han end er.

Han holder en pause, venter et svar. Da det ikke kommer, fortsætter han.

– Det må han ikke være. *Nasche Luchshe*. Vi er bedst. Centralkomiteen har vedtaget det. Politbureauet har vedtaget det. Par-

tiet har vedtaget det. Jeg er ikke medlem af Centralkomiteen. Jeg er ikke engang medlem af partiet. Men en ordre er en ordre. Min hjerne ved det. Men den kan ikke følge ordrer. Jeg føler det jeg føler. Hjernen lystre ikke længere. Jeg er bange. Jeg er vred. Jeg er oprørt.

– Ingen kan tillade sig at lade sine personlige følelser styre.

Ordene kommer ud af munden på hende uden at hun har haft brug for at tænke. Et vantro udtryk breder sig over mandens ansigt.

– Hvor har jeg hørt det før?

Han ler. En tør latter, som hoste, men den bliver ved.

– Vladimira, hoster han.

Hun vidste ikke han kendte hendes navn. Hun er en funktion. Det er derfor hun er med. Ikke for at være en person.

– Vladimira har sin tro.

Hans latter overdøver hendes forsøg på protest, en befriet latter.

– Fortæl mig en historie, Vladimira.

Latteren har efterladt tårer på hans kinder, hvor skægstubbene er en skygge. Hans hud er brun og glat. Håret bølget og så tykt at man vil trække fingrene igennem det.

– Vladimira.

Det er hendes navn. Til ære for revolutionen. I hans mund lyder det som et livsfarligt kærtegn.

– En historie?

Hun kan stoppe sin hånd før den gør noget dumt. Tankerne kan hun ikke stoppe. Varmen kan hun ikke stoppe. Den breder sig fra hendes underliv, op mod brystkassen, op mod struben, bliver til to hede blomster på hendes kinder.

– Sæt dig her.

Han klapper gulvtæppet ved sin side.

Vladimira lader sig tøvende glide ned på gulvet.

– Sådan.

Hans hoved ligger i hendes skød. Hænderne falder slapt ned langs siderne.

– Vladimira, siger han. – Du ligner et æble. Dit hår ligner et

æble på et æble. Når du bliver gammel, kommer du til at ligne to æbler. Et glat og et rynket.

Hovedets tyngde mod hendes lår under nederdelens tynde stof. Det dunker i hendes bryst.

– En historie, Vladimira. Jeg trænger til historier.

Hun tøver. Så siger hun:

– Der var en lille dreng i dag.

Det er ingen historie, men det er det eneste hun kan komme på.

– Han mistede sin ballon. En rød ballon. Den fløj vel fra ham. Han holdt ikke ordentligt fast i den. Den fløj væk. Måske fløj den ud over havet. Han var ved at blive kørt over af bussen. Hans mor reddede ham.

Han har lukket øjnene. Nu åbner han dem.

– Reddede hans mor ham?

– Hun ruskede ham. Fordi han hylede.

– Burde jeg rusket?

Vladimira leder efter det islandske ord for at ruske. Et sted at stå mens verden sejler omkring hende.

– Det ved jeg ikke.

Det varme bag hendes øjne er kommet tilbage.

– Fortæl en anden historie.

– Jeg kan ingen.

– Prøv.

En af moderens historier. Hun vælger og vrager, men ingen af de sædvanlige duer.

Så melder den sig.

– En mand hed Gunnar.

Moderens stemme, højtidelig som en recitatør på en talerstol.

En bonde dømmes fredløs af sine ligemænd. Det er ens ligemænd der kan dømme en, Vladimira. Det var din fars ligemænd der dømte ham.

Måske er det sandt. I hvert fald har hun vænnet sig til at tro det.

– Han sadler sin hest. Han pakker sine sadeltasker. Han skal forlade sin gård, sin hustru og sine børn for aldrig at vende til-

bage. Enhver der møder ham kan dræbe ham. Han er fredløs. Det er det ordet betyder. Han har dræbt en mand, og nu kan alle dræbe ham.

Billederne kommer til hende i hurtig rækkefølge. Billedet af manden på hesten, det grønne, bakkede landskab, flodens klare vand. Der er blomster overalt. Det er den tid på året.

– Han rider fra gården. Ingen står og ser efter ham. Han skal kunne drage af sted uden at nogen holder på ham. Det er nødvendigt.

Hans husfolk har bygget en bro over floden for mange somre siden. Broen burde have været repareret, men der har været for meget andet. Ufred. En bjælke er rådnet under vinterens sne, og hestens hov glider, den snubler og taber fodfæstet.

Gunnar stiger af hesten. Han vil lede den over broen, så de begge kan passere sikkert.

Før han sætter sig i sadlen igen, vender han sig om. En sidste gang vil han se sin gård.

Bag ham er lien grøn. Græsset er frodigere end han har set det før. Solen glitrer i duggen.

Gunnar står der, og han ser. Han ser på det grønne. På solen. På dugdråberne. På himlen. På blomsterne, gule og lilla. Står og ser så længe at hesten stamper utålmodigt.

Men Gunnar stiger ikke til hest. Han griber tømme og leder hesten. Op ad den smalle sti. Tilbage til gården. Tilbage til den grønne li og husenes tørv og det liv han har valgt for sig selv og sin slægt.

Hun tier.

Manden har lukket øjnene.

– Sover du, hvisker hun. Det trækker om hans mund.

– Hvad skete der med ham? spørger han.

Vladimira løfter højre hånd fra gulvet. Lader den svæve over det tunge hoved et kort sekund. Så trækker hun fingrene gennem hans kraftige hår.

Sådan må det føles. At kæmme en hests manke med de bare fingre.

– Det kan jeg ikke huske, siger hun.